

Een weg ten leven

Inleiding

Het is drie uur in de middag. De tijd staat stil.

We gaan in gedachten de weg die Jezus is gegaan. Een weg ten leven, die helaas niet goed af loopt. Want er zijn mensen die bang zijn voor Jezus en zijn idealen. Mensen die van hem af willen, die hem dood willen maken, dood aan het kruis.

Het lijdensverhaal van Jezus raakt veel meer mensen dan alleen kerkbetrokkenen. Het lijden dat een rechtvaardig mens wordt aangedaan raakt aan onze menselijke fundamenten, de verbeelding ervan beroeren ons tot in ons hart, onze ziel, onze ingewanden.

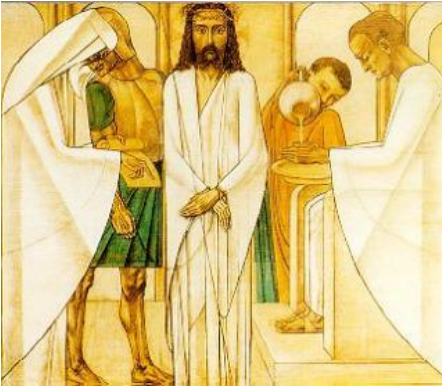
De teksten bij de staties zijn ontleend aan de uitgave:

Een weg ten leven – bezinning op de lijdensweg van Jezus geschreven door Anselm Grün en Franck Ploum.

De afbeeldingen van de staties zijn van de kruisweg gemaakt door Jan Toorop. De beelden hangen in de Sint Bernulphuskerk in Oosterbeek. De beelden zijn meer dan 100 jaar oud.

Werkgroep liturgie
Maart 2021

Veroordelen

Eerste statie: Jezus wordt ter dood veroordeeld

De eerste kruiswegstatie is een spiegel . Wanneer we erin kijken, zien we hoe vaak en hoe snel we andere mensen veroordelen, hoe we anderen een deel van hun leven ontnemen. We zijn niet bereid om in relatie te treden met de ander.

In de spiegel van deze eerste statie zien we ons voortdurend waardeoordeel, ons beoordelen en veroordelen. Over alles en iedereen hebben we onmiddellijk een oordeel, zonder moeite te doen om goed te kijken.

De spiegel van deze eerste statie houdt ook ons de veroordelingen van onszelf voor. De spiegel nodigt ons uit tot een waarnemen zonder te waardeeren, een kijken dat niet veroordeelt. Wat we aan onszelf veroordelen blijft aan ons kleven, alleen door het aan te nemen kan het worden omgevormd.

407 Alles wat over ons geschreven is

Al - les wat o - ver ons ge-schre-ven is
gaat Gij vol-bren-gen de-ze laat-ste da - gen,
al - le ge - bo - den wor-den thans vol-dra - gen,
al - le be-proe-ving van de wil-der-nis.

Innerlijk verdeeld

Tweede statie: Jezus neemt het kruis op zijn schouders

Of we willen of niet, er bestaat geen levensweg zonder kruis. Het kruis is beeld voor alles wat ons belast, maar ook voor alles wat ons eigen levensconcept doorkruist. We kunnen ons leven niet zo plannen dat alles gaat zoals we dat willen. Steeds weer worden we doorkruist. Door andere mensen die ons uitdagen om ons met hen bezig te houden. We worden doorkruist door het lot dat ons treft.

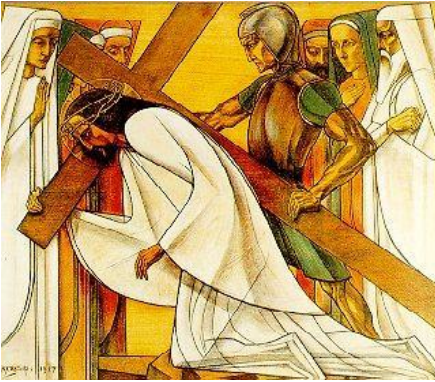
Jezus neemt zijn kruis op. Wat hem het leven kost, neemt hij liefdevol aan en juist daardoor vormt hij het om. Zelf ervaren we vaak veel weerstand om wat

onze plannen doorkruist liefdevol aan te nemen of om ons te verzoenen met de lasten van ons leven. De blik op Jezus kan ons bemoedigen om 'ja' te zeggen tegen het kruis dat wij zelf zijn.

511 O Hoofd, vol bloed en wonden

O Hoofd, vol bloed en won - den,
met smaad ge - dekt en hoon,
o godd' - lijk Hoofd om - won - den
met scher - pe door - nen - kroon!
O Gij, die and' - re kro - nen
en glo - rie waar - dig zijt:
Ik wil mijn hart U to - nen,
dat met U me - de - lijdt.

Omkeer

Derde statie: Jezus valt voor de eerste maal onder het kruis

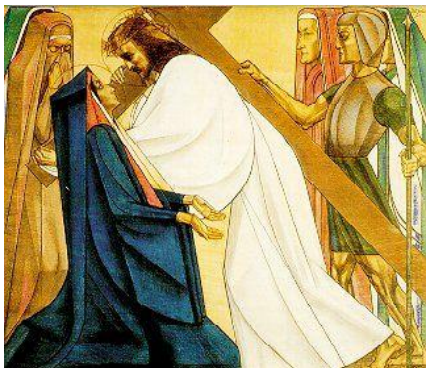
De eerste val van Jezus laat zien dat we te veel hooi op onze vork genomen hebben of dat we op de verkeerde weg waren, dat wij onszelf en onze werkelijkheid niet goed hebben ingezien, dat we ons alleen gericht hebben op wat voor de hand lag of aan de oppervlakte.

De val nodigt ons uit om een moment van rust in te bouwen om stil te staan bij de vraag of we onze eigen maat zijn kwijtgeraakt of we onderweg iets over het hoofd hebben gezien.

De val draagt ook altijd de hoop in zich dat nieuwe wegen zichtbaar worden. De val is ook een kans het volgende deel van onze levensweg beter aan te kunnen en iets nieuws aan te durven.

Orgelspel

Blijven

Vierde statie: Jezus ontmoet zijn bedroefde moeder

De dood van je eigen kind is het schrikbeeld van elke ouder. Het gaat zo sterk tegen ons gevoel in, dat het bijna niet te verteren is. Ouders die hun kind verloren dragen een levenslang kruis van verdriet.

Onder ogen zien dat je kind voor zijn dood gemarteld en vernederd wordt, of weten dat de weg naar de dood een verschrikkelijke is geweest, maakt het nog overteerbaarder.

Maria moet geweten hebben dat de levenskeuze van haar zoon ooit tot een dergelijk tafe-

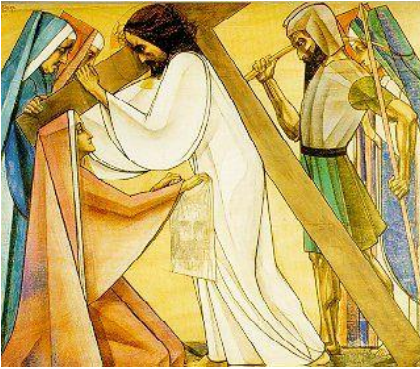
reel zou kunnen leiden, maar ze is hem altijd trouw gebleven en ze is nu ook aanwezig.

Omdat Maria haar houvast vindt in God, klampt ze zich niet aan haar zoon en houdt hem niet vast. Ze kan hem in vrijheid laten gaan, omdat zij haar eigen vrijheid in God gevonden heeft. Omdat ze boven de menselijke relatie uitstijgt en haar thuis gevonden heeft in God, kan ze haar zoon de weg laten gaan die hij moet gaan. Zo toont Maria alle moeders een weg door hun lijden: laat jezelf en je kinderen leiden door God, dan gaat te midden van het lijden toch de hemel boven je open.

GVL 407 couplet 4

Gij onderhoudt de vlam van ons bestaan,
aan U, o Heer, ontleent het
brood zijn leven,
ons is een lofzang in de mond
gegeven,
sinds Gij de weg van 't offer zijt
gegaan.

Zuiver aanschouwen

Zesde statie: Veronica droogt het gelaat van Jezus

De legende van Veronica wordt sinds de zesde eeuw overgeleverd. Ze vindt haar aanknopingspunt in een vers uit het Lucasevangelie: “Een grote menigte volgde Jezus, ook vrouwen die zich op de borst sloegen en over hem weeklaagden.”

Volgens de legende zou Veronica de vrouw zijn die door Jezus genezen wordt van haar bloedvloeïngen. Ze was zo idolaat van hem, dat hij haar vroeg om haar zijn ware aangezicht te schenken. Haar naam betekent dan ook ‘waar-beeld’.

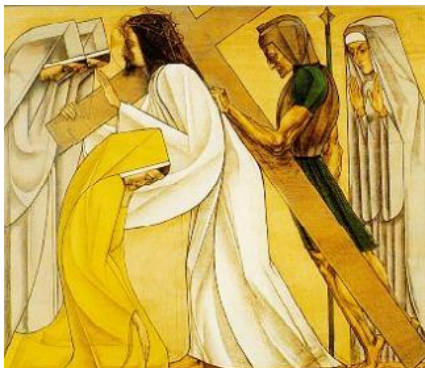
Een legende kan alleen ontstaan als het volk zich erin herkent. In Veronica vond het volk kennelijk de hoop dat je als mens in staat bent het ware gezicht van iemand te ontdekken door hem in lijden bij te staan.

Wanneer we niet aan de kant blijven staan, maar net als Veronica de moed hebben een lijdende mens in zijn nood bij te staan, hem aan te raken, hem een beschermende doek te geven, dan worden we begiftigd: we ontdekken het geheim van de ander. In het aangezicht van de lijdende ander mogen we Christus zelf ontdekken, die ons begiftigd met zijn goddelijke liefde.

GVL 511 couplet 2

Mijn God, die zonder klagen
het zwaarste hebt doorstaan:
al wat Gij hadt te dragen,
wie heeft het U gedaan!
Wee mij, die voor de zonden
het hoogste goed verliet!
O, om uw bloed en wonden,
verstoot mij, zondaar, niet!

Kracht van vrouwen

Achtste statie: Jezus troost de wenende vrouwen van Jeruzalem

Na Maria en Veronica alweer een ontmoeting met vrouwen, in al hun verdriet en hartzeer staat hier een groep vrouwen solidair met Jezus. Hij gaf vrouwen een gezicht, hielp vrouwen in hun kracht te gaan staan, liet zich door vrouwen bevragen en corrigeren. In hem raken zij een bondgenoot kwijt in de strijd voor een andere wereldorde, aan het patriarchaat voorbij.

Drie ontmoetingen met vrouwen heeft Jezus op weg naar Golgota. Het zijn bijna altijd vrouwen die na een tegenslag

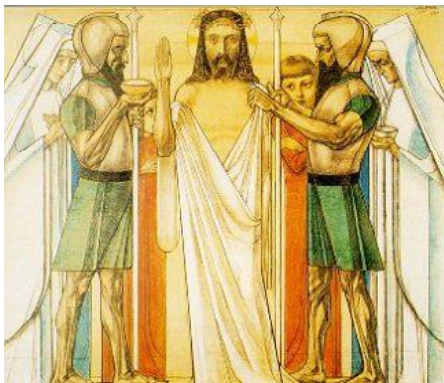
als eerste weer opstaan en weer de draad van het leven oppakken en niet bij de pakken neer gaan zitten. Jezus ontmoet de wenende vrouwen van Jeruzalem. In zijn lijden troost hij – ondanks zijn eigen pijn weet hij een woord te vinden dat houvast biedt. Alle krachten zijn nodig om de weg te volbrengen, maar toch heeft hij ook nog aandacht voor anderen.

De wenende vrouwen zijn het symbool voor heel het wenende volk. Het volk huilt, omdat de bron van hoop op bevrijding en een betere toekomst wordt drooggelegd. Maar niets zal minder waar blijken. Allen uit het volk op wie hij een onuitwisbare indruk maakte, dragen zijn visioenen verder.

GVL 511 couplet 3

O hoofd, vol bloed en wonden,
o God onschuldig lam,
dat voor der mensen zonden
de schulden op zich nam!
Wat zal ik U dan geven
voor zoveel smaad en smart?
Heer neem mijn korte leven,
Heer, neem mijn schamel hart!

Naaktheid

Tiende statie: Jezus wordt van zijn kleren beroofd

Wanneer de soldaten Jezus beroven van zijn kleren proberen ze hem zijn waardigheid te ontnemen en hem bloot te stellen aan de nieuwsgierigheid van omstanders.

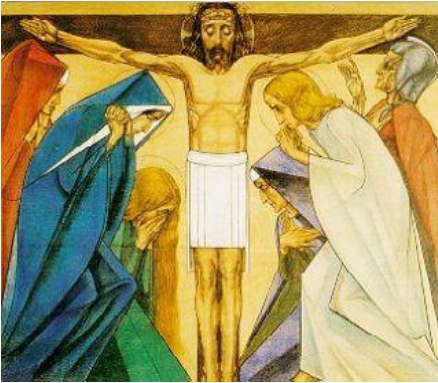
Onwillekeurig reageren we met verdriet wanneer een mens in onze omgeving naakt wordt neergezet. Het voelt onbetamelijk. Diep van binnen weten we dat we de waardigheid van een mens moeten beschermen. Iemand openlijk neerzetten, iemands fouten uitvergrooten of iemand belachelijk maken is

een diepe verwonding die we niemand toewensen.

Toch worden mensen vandaag de dag voortdurend publiekelijk ontbloot. En in ons leeft de angst dat het ook ons zal overkomen. We zijn vol schaamte als we naakt tegenover anderen staan. We kunnen onszelf niet meer beschermen.

Orgelspel

Gods liefde

Twaalfde statie: Jezus sterft aan het kruis

Jezus sterft, legt zijn geest in Gods handen. Hij blaast zijn laatste adem uit en schenkt op dat moment zijn geestkracht aan wie achterblijven.

Zoals God's adem over de wateren ging om van chaos en leegte een bewoonbare aarde te maken, zo gaat de adem van Jezus over de aanwezigen, om hun te midden van deze chaos en leegte zijn geest van liefde te schenken.

Wie heeft ooit bedacht
om spijkers door iemands handen te slaan?
Of door zijn voeten?

Wie heeft ooit bedacht
iemand naakt te kijken te hangen
terwijl hij langzaam sterft?

Maar
– eerlijk is eerlijk
Er is wel erger bedacht.

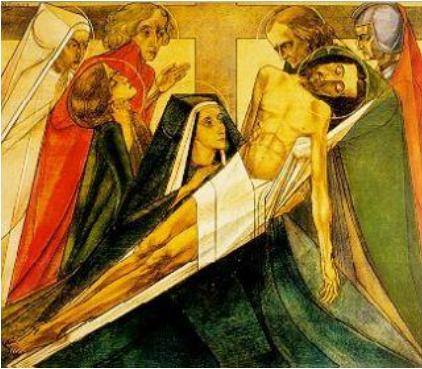
Daar hang je dan
droeve koning.
Wie herkent je nog?

Daar hang je dan
tegen het licht
terwijl de nacht valt.

En
na al het gedonder van
scheurende aarde
en schreeuwende mens
is het stil.

Stil als een graf.

Omarmd

Dertiende statie: Het lichaam van Jezus wordt van het kruis genomen

Jezus werd vlak voor de sabbat van het kruis gehaald, en vanwege de haast konden ze zijn lichaam niet meer zalven voor de graflegging.

De traditie heeft de twee mannen en vrouwen die het bij het kruis uithielden tot het einde, altijd bij elkaar gehouden. Samen bewijzen ze Jezus de laatste eer.

In het dode lichaam van Jezus zagen mensen hun eigen lijden

en dood uitgedrukt, maar het was ook een symbool van hoop.

De dood zelf is niet afschrikwekkend. We zullen niet in duisternis sterven, maar in de vertrouwde armen van de moederlijke God.

De dood wordt een wedergeboorte. In deze geboorte zullen we door Gods liefdevolle handen omarmd worden. Het is niet de oordelende God, maar de moederlijke God, die in het beeld van Maria zichtbaar wordt.

Wij luisteren naar het lied “Zeg me dat het niet zo is “ gezongen door Do uit The Passion van 2011.

BLOEMENHULDE AAN HET KRUIS

Wij zien in de dwarse balk van het kruis de uitgestrekte open armen van Jezus. Bij Jezus vinden wij een open hart dat ons begrijpt, dat ons vergeeft, ons liefheeft. Jezus vraagt ons om diezelfde liefde ons leven binnen te brengen. Dit kruis is leeg nu. Maar voor altijd is het kruis een teken van dwarsheid tegen alles wat kwaad doet, tegen alles wat in de weg staat van het ideaal: een wereld waar recht en liefde is voor iedereen en waar iedereen tot zijn recht kan komen.

Mensen leggen tegenwoordig bij ongelukken, rampen en zinloos geweld bloemen neer bij de plaats van het onheil. Zij doen dit uit respect voor de slachtoffers, uit verdriet en om uiting te geven aan hun medeleven en onmacht.

Wij leggen een bloem of bloeiende tak bij het kruis uit respect voor en dankbaarheid aan Jezus die het kruis voor altijd tot teken van hoop en liefde heeft gemaakt. Hoop op leven, liefde dwars door dood en dodelijkheid heen: nieuw leven.

Zonder liefde ben ik nergens
zonder jullie stel ik niets voor.
Had ik jullie niet bij me
dan ging ik er aan onderdoor.
Want liefde is echt
en liefde is aardig
is open, oprecht
en eerlijk, rechtvaardig.
' t Is liefde die ziet
hoe opnieuw te beginnen
die ieder verdriet
ook de dood kan overwinnen. (Karel Eykman)

De voorgangers keren in stilte terug naar de sacristie. Je kunt nog even blijven om te bidden, daarna verlaten we in stilte de kerk.